

การใช้รหัสที่ปรากฏในงานของนักเขียนการ์ตูนไทย

นาย ประสพโชค นวพันธุ์พัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-592-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

THE USE OF CODES IN THE WORKS
OF THAI CARTOONIST

Mr Prasopchok Navapunpipat

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1997
ISBN 974-638-592-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้รหัสที่ปรากฏในงานของนักเขียนการ์ตูนไทย

โดย นายประสพโชค นวพันธ์พิพัฒน์

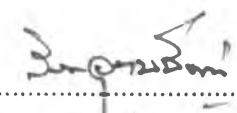
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ

.....
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันทน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอปาร์ วงศ์บ้านตู)

ประสพโชค นวพันธุ์พิพัฒน์ : การใช้รหัสที่ปรากฏในงานของนักเขียนการ์ตูนไทย The Use of Codes in the Works of Thai Cartoonist อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ศิริชัย สิริภายะ , 150 หน้า. ISBN 974-638-592-5

การศึกษาเรื่อง"การใช้รหัสที่ปรากฏในงานของนักเขียนการ์ตูนไทย"นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นและเข้าใจถึงการเลือกใช้รหัสของนักเขียนการ์ตูนไทย ในการถ่ายทอดทัศนคติและความคิดของคนมายังผู้อ่าน และเพื่อวิเคราะห์ให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะในการใช้รหัสตามประเภทของการ์ตูนที่แตกต่างกัน อันจะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์"ตัวสาร"ให้เหมาะสมกับผู้รับสารและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลงานและสัมภาษณ์เจาะลึกนักวาดการ์ตูนประเภทต่างๆที่มีชื่อเสียง นำมาวิเคราะห์ผลโดยอาศัยกรอบทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ

ผลจากการศึกษาการ์ตูน 3 ประเภทคือ การ์ตูนการเมือง การ์ตูนเด็ก การ์ตูนตลกพบว่า ประเภทของการ์ตูนที่แตกต่างกัน จะมีการใช้รหัสที่คล้ายคลึงกันแต่วางน้ำหนักความสำคัญไม่เท่ากัน เช่นรหัสเฉพาะของการ์ตูน รหัสภาษา มุข และรหัสเสริมอื่นๆ ขณะเดียวกันก็มีข้อแตกต่างที่เห็นได้เด่นชัดคือ ส่วนใหญ่ของการ์ตูนการเมืองต้องการตัวอ้างอิง ขณะที่การ์ตูนเด็กและการ์ตูนตลกไม่ต้องการตัวอ้างอิงถึง และยังมีบริบทอื่นๆที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการใช้รหัส เช่นเงื่อนไขเวลา วัฒนธรรม ประสบการณ์เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อมุ่งศึกษาในบริบททางวัฒนธรรมจะเห็นว่า โลกของการ์ตูนเป็นโลกสมมติ ที่ได้สร้างวัฒนธรรมการ์ตูนเฉพาะของตนเองขึ้นมาชุดหนึ่ง เป็นวัฒนธรรมที่ยอมรับร่วมกันระหว่างผู้วาดในฐานะผู้ส่งสารและผู้ดูการ์ตูนในฐานะผู้รับสาร

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*Uthairat*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*สุ น :*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3970985328 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: CARTOON / CODE

PRASOPCHOK NAVAPUNPIPAT : THE USE OF CODES IN THE WORKS OF
THAI CARTOONIST . THESIS ADVISER : ASSOC . PROF . SIRICHAIR
SIRIKAYA , ph . d . 150 pp. ISBN 974-638-592-5

The objectives of the study of "The Use of Codes in the Works of Thai Cartoonist" are : (1) to identify and understand how Thai cartoonists choose the codes in conveying their ideals and ideas to the readers (2) to analyze the characteristic in using different set of codes for different types of cartoons so that it may be used in the creation of effective communication to match the audience. This research is done qualitatively by collection of samples and in-depth interviews of well-known cartoonists. Analysis is based on various theories and concepts.

The results from the study of 3 types of cartoons i.e. political cartoons, children cartoon and comic cartoon; show that different types of cartoons use similar codes but differ in the weight of importance given in different areas e.g. specific codes of cartoon, language code, device and other accessories. Simultaneously, it is significantly different in that political cartoons require referents while children or comic cartoons do not. Other context also comes into play in the use of codes e.g. time condition, culture, experiences etc. Moreover, when focusing in the cultural context, it would seem that the world of cartoon is a make-belief world that has created specifically a set of cartoon culture for itself. This culture has been mutually accepted by the cartoonists as the senders and the readers as the receivers.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อผู้คิด.....*U.Syan*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Don Du*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความเอาใจใส่ช่วยเหลือ การสละเวลาอันมีค่ามาให้คำปรึกษาเคี้ยวกรำชี้แนะ แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยของ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้วิจัย รวมถึงตลอดจนถึงกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอฟาร วงศ์บ้านคู่ และประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันท์ ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบบูชาพระคุณบิดาและมารดา ที่เลี้ยงดูอบรมผู้วิจัยจนเติบโตใหญ่ หากดวงวิญญาณของท่านทั้งสองจะยังรับรู้ได้ คงชื่นชมกับผลสำเร็จของลูกคนนี้

ขอขอบพระคุณพี่รุ่งตะวันและพี่พัลลภ พี่ๆที่แสนดีที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนตลอดมา และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ร่วมชั้น ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือทุกวิถีทางในการฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆตลอดสองปีจนลุล่วง

ท้ายนี้ ขอมอบความสำเร็จเล็กๆนี้ให้แก่ภรรยาอันเป็นที่รัก ที่คอยเป็นปราการหลังอันมั่นคง และเป็นแสงสว่างนำทางในคืนอันมืดมิด

ประสพโชค นวพันธุ์พิพัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	9
1.3 ข้อยุทธนิยฐาน	9
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	10
1.5 นิยามศัพท์	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 การแบ่งประเภทของการคูณ	12
2.2 สัญญาวิทยา และการวิเคราะห์เชิงสัญญาะ	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับรหัสของการคูณ	28
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับमुखของการคูณ	45
3 ระเบียบวิธีวิจัย	51
3.1 แหล่งข้อมูล	51
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.4 การนำเสนอข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ลักษณะการใช้รหัส	60
4.1 ประเภทการคูณการเมือง	60
4.2 ประเภทการคูณเด็ก	97
4.3 ประเภทการคูณตลก	114
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	137
5.1 ประเภทการคูณการเมือง	138
5.2 ประเภทการคูณเด็ก	140
5.3 ประเภทการคูณตลก	141
5.4 เปรียบเทียบการใช้รหัสของการคูณทั้ง 3 ประเภท	143
5.5 วัฒนธรรมการคูณ	144
5.6 ข้อเสนอแนะ	146
รายการอ้างอิง	147
ประวัติผู้วิจัย	151